

ACAWA-GR Conference Proceedings

Τόμ. 1, Αρ. 1 (2024)

Συντηρητές σε Ψηφιακό Περιβάλλον

CollectionCare: Ένα καινοτόμο σύστημα για τον τομέα της Προληπτικής Συντήρησης

Ε. Μαυρίκας, Μ. Καρατζά

doi: [10.12681/acawa-grcp.7209](https://doi.org/10.12681/acawa-grcp.7209)

COLLECTIONCARE: ΕΝΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ

E. Μαυρίκας¹, M. Καρατζά¹

¹PostScriptum, Παπαδιαμαντοπούλου 4, 115 28 Αθήνα

Μια από τις σημαντικότερες πτυχές της διαχείρισης μουσείων και συλλογών είναι η διατήρηση των αντικειμένων στην καλύτερη δυνατή κατάσταση για τις μελλοντικές γενιές. Δεδομένου ότι τα έργα τέχνης είναι ευαίσθητα στις περιβαλλοντικές αλλαγές, οι δραστηριότητες προληπτικής συντήρησης αποσκοπούν ακριβώς στην αποφυγή ή τον περιορισμό της μελλοντικής αλλοίωσης των υλικών τους, μέσω του ελέγχου των περιβαλλοντικών συνθηκών στις οποίες εκτίθενται. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι κρίσιμη η επίγνωση των υλικών κατασκευής, του ιστορικού των περιβαλλοντικών συνθηκών στις οποίες έχει εκτεθεί το αντικείμενο και της κατάστασης διατήρησής του, καθώς και ο έλεγχος των παραγόντων που σχετίζονται με τους μηχανισμούς φθοράς του. Το Collection Care είναι ένα ευρωπαϊκό έργο που συγκεντρώνει τεχνογνωσία υψηλού επιπέδου από μια κοινοπραξία από κορυφαίους ακαδημαϊκούς και τεχνολογικούς εταίρους αλλά και μουσεία διεθνούς εμβέλειας. Συγχρηματοδοτείται από το HORIZON 2020, το πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία.

Στόχος του CollectionCare είναι να αναπτύξει ένα καινοτόμο σύστημα προληπτικής συντήρησης μουσειακών συλλογών. Αξιοποιώντας τεχνολογίες από το Διαδίκτυο των Πραγμάτων (IoT), σχεδιάζονται πρωτότυπες συσκευές, οι οποίες θα καταγράφουν διαρκώς τις περιβαλλοντικές συνθήκες έκθεσης, αποθήκευσης και μεταφοράς ποικίλων αντικειμένων από συλλογές ευρωπαϊκών μουσείων και συλλογών μικρής και μεσαίας κλίμακας. Οι πληροφορίες που θα συλλέγονται για το μικροκλίμα των αντικειμένων θα αναλύονται αμέσως, σε συσχέτισμό με προηγμένα πρότυπα φθορών, επιτρέποντας στους συντηρητές κάθε μουσείου να εκτιμήσουν την εξέλιξη της φθοράς των αντικειμένων και να προτείνουν εγκαίρως την κατάλληλη στρατηγική προληπτικής συντήρησης. Στο πλαίσιο του έργου διοργανώνεται, επίσης, μια σειρά από δράσεις που επιδιώκουν να ευαισθητοποιήσουν το κοινό, και ιδιαίτερώς τους νέους, για τη σημασία της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Στο έργο, που συντονίζεται από το Πολυτεχνείο της Βαλένθια, συμμετέχουν δεκαεπτά (17) φορείς από το Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Δανία, την Ελλάδα, την Ισπανία, την Ιταλία, τη Λετονία, την Ολλανδία και την Πολωνία. Συγκροτούν μία διεπιστημονική ομάδα εργασίας από ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς (Uniwersytet Warszawski, Sapienza Università di Roma, Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler For Arkitektur Design Og Konservering, Technische Universiteit Eindhoven, Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts και Jerzy Haber Institute of Catalysis and Surface Chemistry Polish Academy of Sciences), πολιτιστικούς οργανισμούς και μουσεία (Diputación Foral de Álava, The Ethnographic Open Air Museum of Latvia, Institut Valencià de Cultura, Koninklijke Musea Voor Kunst En Geschiedenis, The Royal Danish Collection, Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος), εταιρείες τεχνολογίας (Sigfox και Atos Spain SA), πολιτιστικής διαχείρισης (PostScriptum Communication Informatics), συντήρησης και αποκατάστασης μνημείων (CBC Conservazione Beni Culturali) και μεταφοράς έργων τέχνης (Van Kralingen BV).

Η PostScriptum συγκεκριμένα έχει αναλάβει το σχεδιασμό και την ανάπτυξη του λογισμικού χειρισμού και επισκόπησης των δεδομένων του συστήματος από τους συντηρητές των μουσείων και τους υπόλοιπους ενδιαφερόμενους, τη διαλειτουργικότητα του λογισμικού με τις υφιστάμενες τεχνολογικές υποδομές των μουσείων, ξεκινώντας από το λογισμικό διαχείρισης συλλογών, ενώ συμμετέχει στη διαμόρφωση ενός υπολογιστικού νέφους για μεγάλους

όγκους δεδομένων το οποίο χρησιμοποιείται για την αποθήκευση των δεδομένων περιβαλλοντικών συνθηκών που παρακολουθούνται και επεξεργάζονται για μελλοντική ανάλυση. Ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη ενός τέτοιου καινοτόμου εργαλείου θα διευκολύνει και θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα του τρόπου που επαγγελματίες και συλλέκτες διατηρούν τις συλλογές τους. Επιπλέον στόχος είναι η ανάπτυξη και η καθιέρωση ενός επιχειρηματικού μοντέλου, η στρατηγική εμπορικής αξιοποίησης και η ανάπτυξη σχεδιασμού διαχείρισης δεδομένων για την αποδοτικότερη εκμετάλλευση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου και των ευρωπαϊκών πόρων διαθέσιμων για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.